

FOTO: STEDIN MEETBEDRIJF

De ATGB maakt adviezen over geschillen/verschillen van inzicht binnen alle kennisdomeinen die in de regelgeving zijn vastgelegd.

AGB: GRATIS ADVIES BIJ VERSCHIL VAN INZICHT

“Regelmatig is er sprake van verschil van inzicht tussen een bevoegd gezag en de aanvrager van een omgevingsvergunning of de gebruiker en/of eigenaar van het betreffende gebouw. Als dit meningsverschil betrekking heeft op de interpretatie van de bouwregelgeving, dan kan de Adviescommissie Toepassing en Gelijkwaardigheid Bouwvoorschriften (ATGB) een kosteloos advies geven. Aldo de Jong, secretaris ATGB, geeft inzicht in de rol van de ATGB.

TEKST FRANK DE GROOT

De ATGB is een onafhankelijke commissie die partijen adviseert bij geschillen en verschillen van inzicht over de toepassing van de bouwregelgeving. De commissie werkt autonoom en in opdracht van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. De ATGB maakt adviezen over geschillen/verschillen van inzicht binnen alle kennisdomeinen die in de regelgeving zijn vastgelegd. Zij doet dat via verschillende Kamers: Kamers brandveiligheid, constructieve veiligheid, bouwfysica en duurzaam bouwen en de Kamer bouwregelgeving algemeen. Deze laatste is tevens onderdeel van elke Kamer van de ATGB.

WAT DOET DE ATGB?

Een advies van de ATGB is gericht op de beantwoording van specifieke vragen over een concrete casus (praktijksituatie) waarbij verschil van inzicht bestaat tussen bevoegd gezag en de aanvrager van een omgevingsvergunning of de gebruiker en/of eigenaar van het betreffende gebouw. “Het verschil van inzicht moet gaan over de toepassing van de technische bouwvoorschriften rond een omgevingsvergunning, -melding of aanschrijving krachtens de Omgevingswet, waaronder ook een beoordeling van een voorgestelde gelijke maatregel kan vallen. Daarnaast moet de ingediende adviesvraag over het verschil van inzicht

zijn onderbouwd met ten minste twee zienswijzen: vanuit het bevoegd gezag enerzijds en de ontwikkelende, ontwerpende, adviserende of anderszins belanghebbende partij anderzijds”, legt Aldo de Jong uit.

In de overwegingen van de ATGB komen onder andere de volgende vragen nadrukkelijk aan de orde:

- Welke wettelijke regels zijn van toepassing?
- In het geval van gelijkwaardigheid: is voldoende aannemelijk gemaakt dat sprake is van een gelijkwaardige maatregel?

Bij de beoordeling van gelijkwaardigheid worden onder meer de achtergronden en doelen van de wettelijke regels betrokken alsmede hetgeen met deze voorschriften voor de wetgever is beoogd.

ACHTERGROND GELIJKWAARDIGHEID

Gelijkwaardigheid bestaat volgens Aldo al sinds de introductie van Bouwbesluit 1992. Zo stond er in artikel 21:

1. Indien niet is voldaan aan enig voorschrift, gegeven bij of krachtens de artikelen 2 tot en met 20a, moet een woning of woongebouw een mate van veiligheid bieden die ten minste gelijk is aan de mate van veiligheid die is beoogd met het desbetreffende bij of krachtens die artikelen gegeven voorschrift.
2. Indien toepassing is gegeven aan het eerste lid en het desbetreffende voorschrift tevens valt te herleiden tot overwegingen van gezondheid, bruikbaarheid of energiezuinigheid, moeten die overwegingen daarbij in ten minste dezelfde mate in acht zijn genomen.

In het Bouwbesluit 2003 werd gelijkwaardigheid verder uitgebreid. Artikel 1.5 luidde:

Aan een in het tweede tot en met zesde hoofdstuk gesteld voorschrift dat moet worden toegepast om te voldoen aan een met betrekking tot een bouwwerk of een gedeelte daarvan gestelde eis, hoeft niet te worden voldaan, voorzover anders dan door toepassing van dat voorschrift het bouwwerk of het betrokken gedeelte daarvan ten minste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt, als is beoogd met het betrokken voorschrift.

Aldo: “Dit gold voor alle gebruiksfuncties die toen werden geïntroduceerd. De mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, enzovoort, moest ten minste gelijk zijn aan wat was beoogd met het voorschrift waarvan is afgeweken. Het is aan de aanvrager van een omgevingsvergunning om aannemelijk te maken dat sprake is van een gelijkwaardige oplossing. Meestal gebeurt dit door een rapportage, waar nodig voorzien van onderbouwende berekeningen en aanvullende informatie, zoals een kwaliteitsverklaring of testrapport.”

Om een zekere uniformiteit te verkrijgen werd er op initiatief van Vereniging Stadswerk en Vereniging Nederlandse Gemeenten in 2003 een Werkgroep Gelijkwaardigheid opgericht. Doel was het publiceren van werkbare en pragmatische oplossingen die niet rechtstreeks voldeden aan de voorschriften maar wel

daaraan gelijkwaardig waren. In navolging van de werkgroep is op 1 mei 2009 de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheidsvoorschriften opgericht door Eberhard van der Laan, toenmalig minister van Wonen, werken en integratie. Aldo:

“Deze commissie bestond uit vijf leden en was alleen gericht op advisering over de toepassing van brandveiligheidsvoorschriften krachtens de Woningwet. Er werd geadviseerd over geschillen/verschillen van inzicht tussen bevoegd gezag en aanvrager met betrekking tot de vergunningaanvraag voor het bouwen of brandveilig gebruik en de melding brandveilig gebruik. Ook werd gekeken naar geschillen ten aanzien van de aanvullende voorwaarden vergunningaanvraag of melding brandveilig gebruik en het Handhavingsbesluit.”

In Bouwbesluit 2012 werd gelijkwaardigheid verder verfijnd in artikel 1.3:

1. *Aan een in hoofdstuk 2 tot en met 7 gesteld voorschrift hoeft niet te worden voldaan indien het bouwwerk of het gebruik daarvan anders dan door toepassing van het desbetreffende voorschrift ten minste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt als is beoogd met de in die hoofdstukken gestelde voorschriften.*
2. *Een gelijkwaardige oplossing als bedoeld in het eerste lid wordt bij het gebruik van het bouwwerk in stand gehouden.*

Tegenwoordig heeft de gelijkwaardigheid betrekking op het Bbl 2024 en de Omgevingswet. De ATGB bestaat nu uit dertien leden en een voorzitter. De dertien leden zijn verdeeld over vier Kamers (tussen haakjes het aantal leden):

- bouwregelgeving algemeen (3);
- constructieve veiligheid (3);
- bouwfysica en duurzaam bouwen (3);
- brandveiligheid (4).

WERKWIJZE

Via een aanvraagformulier op de website van de ATGB kan men per e-mail een adviesaanvraag indienen bij de secretaris. Afhankelijk van het onderwerp van de adviesaanvraag wordt de benodigde expertise binnen de commissie ingeschakeld. “Het is dus niet zo dat de voltallige commissie zich telkens verdiept in ieder geschil. Een geschil wordt behandeld door een van de vier advieskamers, waarbij telkens de algemene leden (voorzitter en specialisten bouwregelgeving) en de specialisten van de betreffende advieskamer zich over het geschil buigen”, legt Aldo uit.

“Indien echter een organisatie waar een commissielid van de ATGB werkzaam is bij het specifieke geschil is betrokken, dan is dit lid uitgesloten van behandeling van deze casus. Het commissielid is dan fysiek niet aanwezig bij de behandeling. Elk advies heeft ten minste de steun van de meerderheid van de behandelende commissieleden. Het streven is echter om er in consensus met elkaar uit te komen. Dat lukt vrijwel altijd, ook al gaan daar soms de nodige discussies aan vooraf.”

De ATGB behandelt alleen cases die vallen binnen het instellingsbesluit. Dat betekent dat de ATGB sommige aanvragen niet

Op dit moment kunnen onder gevolgklasse 1 nog geen gelijkwaardige oplossingen worden gebruikt ten aanzien van brandveiligheid en constructieve veiligheid. In de eerstvolgende wijziging van het Bbl zal echter de mogelijkheid voor 'erkende maatregelen' worden geïntroduceerd.

in behandeling neemt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij theoretische interpretaties van de regelgeving (deze horen bij de helpdesk bouwregelgeving) of in conflictsituaties tussen bevoegd gezag en brandweer (die vallen buiten het instellingsbesluit). "Ook ontbreekt soms een goede motivatie of argumentatie van het geschil en dat is nodig om de aanvraag in behandeling te kunnen nemen. Daar is nog wel wat te winnen", zegt Aldo de Jong. Als de ATGB een aanvraag in behandeling neemt, dan vraagt het secretariaat mogelijk om aanvullende gegevens als die relevant zijn voor de beoordeling van de casus. Daarna ontvangt de indiener een ontvangstbevestiging en een prognose van de doorlooptijd. De ATGB streeft ernaar een adviesaanvraag binnen circa acht weken na ontvangst van alle benodigde gegevens tot een definitief advies te verwerken. Het advies wordt direct na het uitbrengen (geanonimiseerd) gepubliceerd op, onder meer, de website van de commissie (www.atgb.nl). Via de LinkedIn-pagina van de ATGB worden de volgers geattendeerd op nieuw gepubliceerde adviezen.

Aldo de Jong: "Het is aan de aanvrager van een omgevingsvergunning om aannemelijk te maken dat sprake is van een gelijkwaardige oplossing."

GEWICHT VAN HET ADVIES

Uitgangspunt van de advisering door de ATGB zijn de publiek-rechtelijke bouwvoorschriften. Deze zijn immers ook bindend voor de aanvrager van bijvoorbeeld een omgevingsvergunning en voor het bevoegd gezag. "De commissie kan ook risico's bij haar advies betrekken waarin de bouwvoorschriften niet voorzien, maar waarvan de commissie het verstandig vindt om de aanvrager van het advies erop te wijzen. Het is dan vervolgens aan de initiatiefnemer zelf om te beslissen hoe om te gaan met deze risico's."

Bij gelijkwaardigheid wordt beoordeeld of de aanvrager voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er wordt voldaan aan hetgeen met de voorschriften is beoogd. "Een advies van de ATGB is een gezaghebbend deskundigenoordeel, maar geen bindend oordeel. Het is geen besluit van een bevoegd gezag en geen wetenschappelijk onderbouwd advies. De ATGB doet ook geen integrale toets op de bouwvoorschriften, maar beperkt zich tot beantwoording van de gestelde adviesvragen die de kern vormen van het geschil/verschil van inzicht", aldus Aldo de Jong.

ADVIES IN DE PRAKTIJK

Alle adviezen worden voorzien van de nodige labels. Daardoor kun je op de website goed en gericht zoeken naar adviezen over een bepaald onderwerp. Handig om te kijken of er al advies is uitgebracht voor een soortgelijk geschil. Uiteraard zijn de publieke versies van de adviezen geanonimiseerd. Inmiddels zijn er al honderden adviezen uitgebracht. "Meestal is er geen terugkoppeling of een advies uiteindelijk is opgevolgd. Er is één geval bekend waarin het advies niet is opgevolgd en hierover

Gehurkt achter de twee zittende leden, Aldo de Jong, secretaris ATGB. Enkele leden ontbreken op deze foto.

een juridische procedure is gevolgd waarin de rechter in zijn vonnis meeging met het advies van de ATGB. Dat geeft al aan dat er veel waarde aan het advies wordt gehecht. Wel betreft het nog grotendeels geschillen op het gebied van brandveiligheid. Van daar onze boodschap dat wij ook voor geschillen op het gebied van constructieve veiligheid, bouwfysica of andere bouwgerelateerde zaken beschikbaar zijn”, aldus Aldo.

GELIJKWAARDIGHEID EN WKB

Op dit moment kunnen onder gevolgklasse 1 nog geen gelijkwaardige oplossingen worden gebruikt ten aanzien van brandveiligheid en constructieve veiligheid. Aldo: “In een volgende wijziging van het Bbl zal echter de mogelijkheid voor ‘erkende maatregelen’ worden geïntroduceerd. Dit is een uitbreiding van de erkende kwaliteitsverklaring voor een specifieke toepassing. De erkende maatregel biedt de kaders – bepalingsmethoden, grenswaarden en eventuele restricties – waaraan een specifiek en veel voorkomend type gelijkwaardigheid moet voldoen, zodat het mag worden toegepast. Denk aan product- of bouwdeelprestaties, gebruiksfunctie, bouwwerkhoogte, bouwwerkbezetting, et cetera. De beoordeling hiervan ligt bij de Tlokb. Indien geschikt, kan een erkende maatregel ook binnen gevolgklasse 1 worden toegepast. Denk bijvoorbeeld aan de toepassing van een rieten schroefdak als gelijkwaardige oplossing, of alternatieve constructieve berekeningsmethodes die niet direct in de Eurocodes zijn opgenomen.” ■

Meer weten? Ga naar www.atgb.nl.

Leden ATGB

Per 1 januari 2026 bestaat de ATGB uit de volgende leden:

- ing. J.T. Koudijs, voorzitter
- ing. P.J. van der Graaf, bouwregelgeving
- ir. J.W. Pothuis, bouwregelgeving
- ing. M. Berghuis, bouwregelgeving
- ing. R.R. Hagen MPA, brandveiligheid
- ir. R.J.M van Mierlo, brandveiligheid
- ing. S. Eggink-Eilander, brandveiligheid
- ir. E.W. Janse, brandveiligheid
- ir. L.E.J.J. Schaap, bouwfysica en duurzaam bouwen
- V. Timmermans, bouwfysica en duurzaam bouwen
- ing. J. Dessing, bouwfysica en duurzaam bouwen
- ing. R.J. Stark RO, constructieve veiligheid
- prof. ir. S.N.M. Wijte, constructieve veiligheid
- ir. P. Lagendijk, constructieve veiligheid

De leden van de ATGB zijn op persoonlijke titel door de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening benoemd. Het secretariaat van de ATGB is in handen van ir. Aldo de Jong en is te bereiken via secretariaat@atgb.nl.

Instellingsbesluit ATGB: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037131/2025-04-02>.